

สุนัขเร่ร่อน : ปัญหา ที่ต้องแก้ไขโดยรีบด่วน

บ้านใคร...ใครก็รัก

เคยเขียนเรื่องราวของสุนัขบ้านในคอลัมน์นี้แล้วว่า ถ้ารักจะเลี้ยงแล้วอย่าเลี้ยงให้รบกวนชาวบ้านพร้อมทั้งทิ้งท้ายด้วยว่า มีเวลาจะได้เขียนถึงสุนัขเร่ร่อนกันต่อไป

ที่จริงระยะนี้มีเรื่องราวต่างๆ ที่น่าเขียนถึงหลายเรื่องครับ แต่เนื่องจากข่าวสุนัขเร่ร่อนมีให้อ่านกันแทบทุกวัน แทบจะเป็นวาระแห่งชาติอยู่แล้ว จึงต้องแซงคิวเรื่องอื่นที่เขียนไว้ก่อนหน้านี้

ที่เรียกกันว่าสุนัขเร่ร่อนหรือสุนัขจรจัดนั้นคงไม่ถูกต้องนัก เพราะสุนัขเหล่านี้ไม่ได้เร่ร่อน เพราะยึดที่อยู่เป็นหลักแหล่ง น่าจะเรียกว่าสุนัขไม่มีเจ้าของที่แท้จริงจะถูกต้องกว่า แต่ขอเรียกรวมน่าสุนัขเร่ร่อนนะครับ

หลักแหล่งของสุนัขเร่ร่อนอยู่ในวัด ตลาดสด สถานที่ราชการ อาคารที่อยู่อาศัย หรือแฟลตต่างๆ เช่น แฟลตตำรวจตามที่เห็นข่าว ตามตรอก ซอกซอยหรือตามหลังหัวไปทีพ่องจะหลบอาศัยอยู่ได้

สุนัขเร่ร่อนสร้างปัญหาสังคมมากมาย นอกจากเห่า คุกรังและกัดบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวจนทำให้เกิดอาการกลัว และอาจแพร่พิษสุนัขบ้าด้วยแล้วยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ชุมชนด้วย อาทิ ทำความสกปรกบนท้องถนน กีดขวางการจราจรและก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อยครั้ง เป็นต้น

สุนัขเร่ร่อนเหล่านี้มาจากหลายทาง แต่ที่แน่นอนก็คือเริ่มต้นจากผู้คนที่เคยเลี้ยงแล้วไม่ประสงค์จะเลี้ยงต่อ โดยการทิ้งขว้าง หลังจากนั้น สุนัขเหล่านี้ก็แพร่พันธุ์กันมากขึ้นเพราะไม่ได้รับการควบคุมดูแลที่ดีพอ

ผู้เขียนเองก็เคยเลี้ยงสุนัข แต่เมื่อสุนัขตัวสุดท้ายจากไป ก็ไม่คิดเลี้ยงสุนัขตัวใหม่ อีกประการหนึ่งคือชอบเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นและทั้งบ้านไว้หลายวันจึงไม่อยากทิ้งสุนัขไว้ตามลำพังโดยไม่มีคนดูแล

การทิ้งขว้างสุนัขแล้วปล่อยให้สุนัขเร่ร่อนมีมากขึ้น แม้ว่าจะรักแต่ด้วยเหตุจำเป็น เช่น ค่าอาหารในการเลี้ยงดูหรือมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน เช่น ก่อความรำคาญ กัดสัตว์เลี้ยงอื่น เห่า คุง หรือกัดผู้คนสิ่งของ เป็นต้น

นอกจากนั้น ปัญหาเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น อยู่ห้องเช่า คอนโด หรืออาจจำเป็นต้องโยกย้ายไปทำงานที่อื่นซึ่งไม่สะดวกที่จะนำสุนัขไปด้วย เป็นต้น เป็นเหตุให้ต้องนำสุนัขไปปล่อยตามที่ต่างๆ โดยเฉพาะตามวัด เพราะเชื่อว่าสุนัขคงไม่อดอยาก

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการที่ทางราชการไม่ได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ทำให้จำนวนสุนัขเร่ร่อนเพิ่มมากขึ้น

การควบคุมทั้งการฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า การทำหมันเพื่อไม่ให้จำนวนสุนัขเร่ร่อนเพิ่มขึ้น รวมทั้งการแก้ไขหรือป้องกันไม่ให้สุนัขเหล่านี้ก่อความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนนั้น ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกพื้นที่

การสำรวจจำนวนสุนัขนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติเคยดำเนินการเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร (กทม.) เมื่อปี พ.ศ.2549 แต่เห็นว่าตัวเลขเก่ามาก จึงขอใช้ข้อมูลของกรมปศุสัตว์ ซึ่งสำรวจในปี พ.ศ.2557 ปรากฏว่าทั่วประเทศมีผู้เลี้ยงสุนัข จำนวน 5,501,189 ครีวเรือน เป็นสุนัขที่มีเจ้าของ 7,884,912 ตัว และไม่มีเจ้าของหรือเร่ร่อน 722,625 ตัว คิดเป็นสุนัขเร่ร่อนถึงร้อยละ 9.19

และจากการสำรวจของกรมปศุสัตว์ครั้งล่าสุด ตั้งแต่เดือนมกราคม-มีนาคม 2559 (ไม่รวมตัวเลขอีก 4 จังหวัด) มีสุนัขที่มีเจ้าของ 6,022,000 ตัว ไม่มีเจ้าของหรือเร่ร่อน 634,000 ตัว หรือมีสุนัขเร่ร่อนถึงร้อยละ 10.53

สุนัขเร่ร่อนที่เพิ่มมากขึ้น จากร้อยละ 9.19 เป็นร้อยละ 10.53 ภายใน 2 ปีนั้น ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยครับ และถึงเวลาแล้วหรือยังที่ทางราชการจะต้องพิจารณาปัญหาสุนัขเร่ร่อนและหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างเป็นระบบและจริงจัง

การแก้ปัญหาเรื่องนี้ ต้องแก้ทั้งปลายเหตุและต้นเหตุ แน่แน่นอนครับ แม้จะเป็นการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหากันทุกภาคส่วนก็ตาม แต่ทางราชการควรต้องเป็นแกนนำในเรื่องนี้

ขอเสนอการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุก่อน ขอ
แฉองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ
เทศบาลทั่วประเทศ ไม่ว่าเทศบาลตำบล เทศบาล
อำเภอ เทศบาลจังหวัดหรือเทศบาลนคร มาเล่น
ลูกก็เพียงพอแล้ว

อย่างไรก็ตาม บ้านเรานั้น หากไม่มีนโยบาย
จากหน่วยงานไหน รวมทั้งไม่มีมาตรการให้ปฏิบัติ
ด้วยแล้ว หน่วยงานเล็กๆ ก็ยากที่จะปฏิบัติกัน
อย่างจริงจัง

ดังนั้น ขอเสนอแนะให้รัฐบาลประกาศ
นโยบายให้ อบต.และเทศบาลทุกแห่งเร่งแก้
ปัญหาสุนัขเร่ร่อน โดยการจัดตั้งศูนย์ดูแล
สุนัขเร่ร่อนขึ้น โดยใช้งบประมาณของหน่วย
งานนั้นเอง

หาก อบต.และเทศบาลใด มีงบประมาณไม่
เพียงพอที่จะดำเนินการได้ ก็ให้เก็บภาษีพิเศษ
จากประชาชนใน อบต.หรือเทศบาลเพื่อการนี้
เป็นการชั่วคราวก็ได้

ทั้งนี้ เพราะถือว่าสุนัขเร่ร่อนในชุมชนเกิดจากคนในชุมชน ซึ่งคนในชุมชน
ต้องช่วยกันเลี้ยงดูและรับผิดชอบ และเมื่อปัญหามีหมดไปก็หยุดเก็บภาษีพิเศษนี้

นอกจากนั้น หากสุนัขเร่ร่อนใน อบต.หรือในเทศบาลนั้นไม่ลดลง รัฐบาลก็
ควรมีมาตรการอื่นผลักดัน เช่น อาจลดเงินอุดหนุนที่รัฐบาลมอบให้การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

ศูนย์ดูแลสุนัขเร่ร่อนนั้นนอกจากรับสุนัขเร่ร่อนแล้ว ควรรับสุนัขที่ผู้เลี้ยงไม่
ต้องการเลี้ยงดูอีกต่อไป โดยศูนย์ดูแลสุนัขเร่ร่อนรับผิดชอบในการทำหมัน
สุนัขเร่ร่อนทั้งตัวผู้และตัวเมีย และดูแลสุขภาพของสุนัขด้วย

โดยขอความร่วมมือจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งมีสาขาประจำอยู่ทุกจังหวัดทั่ว
ประเทศ บริกรทำการหมันที่ศูนย์ดูแลสุนัขเหล่านี้ รวมทั้งดูแลเรื่องสุขภาพของสุนัข
เช่น การฉีดวัคซีนและการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย

สำหรับการบริหารจัดการในเรื่องงบประมาณนั้น นอกจากใช้งบประมาณของ
อบต.หรือของเทศบาลเองแล้ว รายได้ส่วนหนึ่งมาจากค่าบริการเลี้ยงดูสุนัขจาก
เจ้าของแต่ไม่สามารถเลี้ยงดูต่อไปได้ ซึ่งอาจจัดเป็นโซนพิเศษไม่ให้ปะปนกับสุนัข
เร่ร่อนและเปิดโอกาสให้เจ้าของมาเยี่ยมได้ตามสะดวก

นอกจากนั้น อาจมีรายได้จากการขายสุนัขที่มีผู้ต้องการจะนำไปเลี้ยง เพราะ
สุนัขเร่ร่อนเหล่านี้ได้ทำหมันและได้รับการดูแลสุขภาพเป็นอย่างดีแล้ว ส่วน
สุดท้ายได้มาก็จากการบริจาคของผู้ใจบุญ

ขออนุมัติทุนที่วัดสวนแก้ว ได้สร้างคอนโดสุนัขเร่ร่อน พร้อมเลี้ยงดูสุนัข
กว่า 600 ตัว มีค่าใช้จ่ายถึงเดือนละ 200,000 บาท การดำเนินงานของวัด
สวนแก้วน่าจะเป็นรูปแบบในการดำเนินการเรื่องนี้ได้

อย่างไรก็ตาม ได้ข่าวว่าสถานที่บางแห่งที่เลี้ยงดูสุนัขก็ทำทกรูกรมสัตว์ ซึ่ง
หากผู้ใดพบเห็นในลักษณะนั้น ก็ช่วยแจ้งความเอาความผิดตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ.2557 ด้วย

สำหรับการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุคือ ผู้เลี้ยงสุนัขไม่อาจเลี้ยงอีกต่อไปแล้ว

ปล่อยทิ้งนั้น ต้องได้รับการลงโทษ

แต่การประกาศแข่งของวัดบางวัด ซึ่งติดไว้หน้าประตูวัดว่า "ผู้ใดนำสัตว์มา
ปล่อย ขอให้ผู้นั้นเป็นเช่นสัตว์ที่ถูกปล่อย" ตามภาพประกอบนั้น ไม่เพียงพอ
และก็ไม่มีความกลัวกันหรอกครับ

นอกจากนี้ ประชาชนในชุมชนต้องช่วยเป็นหูเป็นตา หากพบเห็นว่าผู้ใดนำ
สุนัขไปปล่อยก็แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการลงโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันการ
ทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ.2557 ต่อไป

เหลือบุด้านกฎหมายบ้าง ข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เรื่องการ
ควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.2548 กำหนดว่า "เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัข
หรือไปรับรองแล้วแต่กรณีไปจดทะเบียน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้..."

ข้อบัญญัตินี้เขียนไว้ชัดเจนทั้งเรื่องควบคุมดูแล การปล่อยหรือทิ้งสุนัข
พร้อมบทกำหนดโทษด้วย

ผู้เขียนเข้าใจว่าเทศบาลอื่นก็น่าจะมีเทศบัญญัติในเรื่องนี้ หากไม่มีก็ควรรีบ
ออกเทศบัญญัติเถิดครับ

นอกจากข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติแล้ว มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติ
ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ.2557 ก็ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย
ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร
รวมทั้งมีบทกำหนดโทษไว้ด้วยเช่นเดียวกัน

แต่ปัญหาที่คือ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่
ปฏิบัติตามอย่างจริงจัง คงไม่รอให้ประชาชนรวมตัวกันร้องเรียนตามมาตรา
157หรอกนะครับ

โปรดทำหน้าที่ของท่านด้วยเถิดครับ เพื่อให้ปัญหาสุนัขเร่ร่อนใน
ประเทศไทยจะได้ลดน้อยลงและหมดสิ้นไปในที่สุด

พชรพิชญ์ มณีศรี
puthsup@gmail.com